

Biedrība "Latvijas Mediju ētikas padome"

**Ētikas padomes atzinums
Nr. 23/2025**

Rīgā, 2025. gada 30. decembrī

Biedrības "Latvijas Mediju ētikas padome" (turpmāk tekstā – "Biedrība") Ētikas padome (turpmāk – "Ētikas padome") 2025. gada 18. decembra sēdē šādā sastāvā: Andrejs Mēters, Skaidrīte Lasmane, Anda Rožukalne, Baiba Liepiņa, Guntars Līcis, Kristers Pļešakovs, Raivis Spalvēns, Aleksandrs Mirlins

konstatē:

[1] Biedrības valde 2025. gada 27. novembrī saņēma Jāņa Ozola (turpmāk tekstā – "Sūdzības iesniedzējs") iesniegumu (turpmāk tekstā – "Sūdzība") par SIA "All Media Latvia" (turpmāk tekstā – "Medijs") kanālā TV3 pāraidītā raidījuma "Degpunktā" 2025. gada 13. novembra sižetu "Vai atpazīsti šo busiņu? Ar to brauca vīrietis, kurš Ziepniekkalnā aicināja bērnu līdzī mašīnā" (turpmāk tekstā – "Sižets"). Sižets pieejams <https://tv3.lv/degpunkta/noziedziba/vai-atpazisti-so-businu-ar-to-brauca-virietis-kurs-ziepniekkalna-a-icinaja-bernu-lidzi-masina/>.

[2] Sūdzības iesniedzējs raksta, ka Sižets aizskāris viņa godu un cieņu – Sižetā par viņu izteikti nepatiesi un aizskaroši apgalvojumi, kas viņu pazemo sabiedrības acīs. Sūdzības iesniedzējs paskaidro, ka Sižeta pamatā ir sekojoša situācija. Viņš vedis mazmeitu no skolas, jo nokļūt ar kājām mājas ir diezgan sarežģīti, ņemot vērā notiekošos remontdarbus Dienvidu tilta ceturtās kārtas ietvaros. Braucot atpakaļ no skolas viņš pamanījis tramīgu bērnu, kurš gājis gar ceļa malu. Ņemot vērā nomaļo vietu un bērna uzvedību, viņš piestājis, atvēris logu un pajautājis: "Vai nevajag aizvest". Bērns atbildējis, ka nevajag un dzīvojot netālu. Sūdzības iesniedzējs aizvēris logu un braucis mājās. Viņš regulāri izmantojot šo maršrutu, lai nogādātu mazbērnu uz/no skolas un dārziņa. Ar konkrēto auto viņš pārvietojas jau no divtūkstošo gadu sākuma un gandrīz katru dienu sagaida vienu mazmeitu pie skolas un otru no bērnu dārza, tamdēļ viņa auto apkaimē ir ļoti atpazīstams. Fakts, ka netika norādīts auto numurs neko nemaina. Auto ir atpazīstams, un sižetā tiek prasīts "Vai atpazīstat šo busiņu". Sūdzības iesniedzējs lūdz Mediju atsaukt Sižetu.

Sūdzības iesniedzējs norāda uz šādu Ētikas kodeksa punktu pārkāpumu: 4.1. (Godprātība – nav pieļaujama un ir novēršama nepatiesas, sagrozītas vai maldinošā formā pasniegtas informācijas, pārspīlējuma, stereotipizācijas publiskošana un centieni tīši un aizklāti ietekmēt auditoriju. Plašsaziņas medijs pēc iespējas nodrošina šādas informācijas labošanu vai atsaukšanu; 4.4. (Faktu un viedokļu nošķirums – izplatot informāciju ir skaidri jānošķir fakti no žurnālistu viedokļiem vai interpretācijām), 4.6.1. (Faktu pārbaude – plašsaziņas medijs izvairās no nepārbaudītas informācijas publicēšanas).

[3] Atbilstoši Biedrības Statūtu 6.2. punktam Biedrības valde Sūdzību nosūtīja Medijam, aicinot izvērtēt tā rīcības atbilstību Ētikas kodeksam un sniegt Biedrībai skaidrojumu.

[4] Atbildes vēstulē Medijs paskaidro, ka Sižets tika veidots, balstoties uz konkrētu vecāka iesniegumu Valsts policijā un sniegto informāciju par notikumu, kas pēc savas būtības skar iespējamu bērnu drošības apdraudējumu. Šādu gadījumu atspoguļošana ir uzskatāma par sabiedrības interešu jautājumu, jo saistīta ar nepilngadīgo drošību publiskā vidē, vecāku informētību un preventīvu noziedzīgu nodarījumu novēršanu.

Tāpat Medijs apgalvo, ka Sižetā nav tikusi nosaukta neviena konkrēta persona, nav publiskots transportlīdzekļa valsts reģistrācijas numurs, nav sniegti tādi identificējoši dati, kas ļautu

nepārprotami noteikt konkrētas fiziskas personas identitāti. Līdz ar to, medija ieskatā, nav tikušas aizskartas iesniedzēja tiesības, kā arī ir ievēroti personas datu aizsardzības principi, tostarp Vispārīgās datu aizsardzības regulas prasības.

Sižetā ticis atspoguļots bērna un viņa mātes subjektīvais notikuma uztvērums, kas ticis skaidri nošķirts no fakta konstatēšanas, kā arī norādīts, ka par notikušo ir informēta policija un notiekot izmeklēšana. Raidījumā nav tikuši izteikti apgalvojumi par konkrētas personas vainu vai noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu. Tāpat nav tikuši lietoti apzīmējumi vai secinājumi, kas nepārprotami norādītu uz Sūdzības iesniedzēju kā konkrētu personu.

Sižetā izskanējušais aicinājums sabiedrībai sniegt informāciju par attēlā redzamo transportlīdzekli, medija skaidrojuma, esot žurnālistikas praksē pieņemts paņēmieni, kas tiek izmantots gadījumos, kad notikums tiek izmeklēts un ir nepieciešama sabiedrības iesaiste iespējamās informācijas iegūšanai. Tas pats par sevi nenozīmē ne vainas konstatēšanu, ne apgalvojumu par pretprettiesisku rīcību.

Medijs izskaka nožēlu, ka Sižets radījis Sūdzības iesniedzējam nepatīkamus pārdzīvojumus, taču pauž uzskatu, ka Sižets veidots sabiedrības interesēs, ievērojot profesionālās žurnālistikas un datu aizsardzības principus, tāpēc nav pamata tā atsaukšanai.

[5] Biedrības valde Sūdzību, informāciju par Sižetu un Medija atbildi nodeva izskatīšanai Biedrības Ētikas padomei atbilstoši Biedrības Statūtu 6.1.1. punktam.

[6] TV3 pārstāvis Andrejs Mēters tālākā diskusijā neizsakās un balsojumā nepiedalās, lai izslēgtu interešu konflikta iespējamību.

Ievērojot konstatēto, Ētikas padome secina:

[7] Nedz normatīvie akti, nedz Biedrības Statūti vai Ētikas kodekss nedod tai tiesības sniegt apstākļu juridisko vērtējumu par Sižeta atbilstību likumu normām, to skaitā Vispārīgās datu aizsardzības regulas prasībām. Biedrības Ētikas padome Sižetu un Sūdzībā norādīto vērtē atbilstoši Biedrības Ētikas kodeksa nosacījumiem.

[8] Ētikas padome piekrīt Medija argumentiem. Atsevišķi Ētikas padomes locekļi norāda uz pārspīlējumiem Sižetā un to, ka nav ievērots samērīgums starp Sižeta veidotāju mērķi un Sūdzības iesniedzēja interesēm un tiesībām. Ētikas padome rekomendē Medijam izvērtēt iespēju informēt skatītājus, vai joprojām ir iemesls Medija radītajam satraukumam par šo situāciju.

[9] Ievērojot secināto, Skaidrīte Lasmane, Anda Rožukalne, Baiba Liepiņa, Guntars Līcis, Kristers Pļešakovs, Raivis Spalvēns, Aleksandrs Mirlins balso, ka Medijs NAV pārkāpis Biedrības Ētikas kodeksu.

Ētikas padomē nolemts:

1. Medija rīcībā NAV konstatēti Biedrības Ētikas kodeksa pārkāpumi.
2. Lēmumu paziņot Sūdzības iesniedzējam un Medijam.
3. Lēmumu publicēt Biedrības interneta vietnē un izplatīt informāciju par to atbilstoši Biedrības Statūtu 6.6. punkta noteikumiem.